



Република Србија  
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД  
12 Пж 2065/19  
08.07.2020. године  
Београд

**У ИМЕ НАРОДА**

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Дејана Ђојбашића, председника већа, судије Маје Живковић и судије Јована Кордића, чланова већа, у правној ствари тужиоца Акционарско друштво „ГРАНИЧАР ГАКОВО - У СТЕЧАЈУ“ из Гакова, ул Краља Петра I бр. 75, кога заступају адвокат Милош Галовић из Новог Сада, ул. Максима Горког бр. 4е стан бр. 4, и адвокат Дамир Перић из Сомбора, ул. Стапарски пут бр. 20, против туженог „CASTRIX“ д.о.о. Каравуково из Каравукова, ул. Осме бригаде бб, кога заступа адвокат Миодраг Павичић из Београда, ул. Цвијићева бр. 90, ради утврђења и исплате, вредност предмета спора 5.295.768,42 динара, одлучујући о жалби туженог изјављеној, против пресуде Привредног суда у Сомбору П 22/18 од 23.01.2019. године, у седници већа одржаној дана 08.07.2020.године, донео је

**ПРЕСУДУ**

**ОДБИЈА СЕ** жалба туженог као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Привредног суда у Сомбору П 22/18 од 23.01.2019. године у ставовима II, III, IV и V изреке.

**Образложење**

Побијаном пресудом, у ставу I изреке, укинута је у целости решење о извршењу Привредног суда у Сомбору број ИИв 448/17 од 10.10.2017. године. Ставом II изреке утврђено је да је без дејства према стечајној маси тужиоца Изјава о пребијању (компензацији) број 20/14 од 26.12.2014. године и Извод отворених ставки на дан 31.12.2014. године од 19.02.2015. године. Ставом III изреке обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 5.295.768,42 динара, по рачуну број 00980 од 24.12.2013. године, са каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати почев од 25.12.2013. године па до исплате и износ од 20.000,00 динара, на име накнаде за кашњење у испуњавању новчане обавезе. Ставом IV изреке одбијен је компензациони приговор истакнут од стране туженог. Ставом V изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 237.975,00 динара, са каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати, почев од дана извршности пресуде па до исплате.

Благовременом жалбом тужени побија наведену пресуду у ставовима II, III, IV и V изреке, због битних повреда одредаба поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Посебно указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. У образложењу жалбе наводи да је предметна изјава о пребијању једнострана изјава дата од стране туженог, а не стечајног дужника, а како се у смислу члана 122

Закона о стечају, могу побијати само правни послови и друге правне радње стечајног дужника, првостепени суд је своју одлуку применио на располагању код тужиоца који је у супротности са принудним прописима. Потраживање туженог, које је било предмет пребијања по основу изјаве о пребијању, бр. 20/14 од 26.12.2014. године, наступило је као последица промета који је остварен у корист тужиоца, а не на његову штету или на штету других поверилаца. Стога сматра да првостепени суд није дао јасне разлоге на околност да су давањем једностране изјаве о компензацији од стране туженог оштећени остали повериоци, будући да су тужилац и тужени у дужем низу година на наведени начин вршили наплату међусобних потраживања. Остали разлози које наводи првостепени суд као испуњеност услова за побијање су дати само паушално. Наводи и да је неутемељена одлука првостепеног суда којом се врши побијање Извода отворених ставки на дан 31.12.2014. године од 19.02.2015. године, с обзиром да је исти сачињен у складу са одредбом члана 18. Закон о рачуноводству, а нису испуњени услови из члана 119. Закона о стечају. Изводом из отворених ставки се само потврђује усаглашено стање потраживања и обавезе између страна у спору на дан 31.12.2014. године. Истиче и да је тужилац преклудирани да захтева накнаду за кашњење у испуњењу новчане обавезе, с обзиром да је рок плаћања био 24.12.2013. године, а захтев је истакнут дана 05.10.2017. године. Предложио је да Привредни апелациони суд побијану пресуду преиначи, тако што ће усвојити компензациони приговор и одбити тужбени захтев и обавезати тужиоца да туженом накнади трошкове поступка, или да исту укине и предмет врати на поновни поступак. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражио.

Испитујући правилност и законитост побијане одлуке у смислу члана 386 Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд налази да жалба туженог није основана.

У поступку доношења побијане пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Насупрот жалбеним наводима побијана пресуда није захваћена ни битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, будући да нема недостатака због којих се не може испитати.

Предмет тужбеног захтева је утврђење да су без дејства према стечајној маси тужиоца, Изјава о пребијању (компензацији) и Извод отворених ставки на дан 31.12.2014. године, од 19.02.2015. године, као и захтев да се тужени обавезе да на име дуга по рачуну од 24.12.2013. године исплати износ од 5.295.768,42 динара и износ од 20.000,00 динара на име накнаде за кашњење у испуњењу новчане обавезе.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда, тужилац је за туженог извршио услугу производње семенског кукуруза, род 2013. године и по том основу му је издао рачун број 00979 од 24.12.2013. године, који гласи на износ од 3.498.880,87 динара, док је за пружену услугу производње семенског сунцокрета род 2013. године, туженом издао рачун број 00980 од 24.12.2013. године, који гласи на износ од 10.342.149,73 динара. Тужени је у целости измирио рачун број 00979, док је делимично измирио обавезу по рачуну број 00980, тако да је његов дуг остао у висини од 5.295.768,42 динара. Тужени је дана 14.02.2014. године тужиоцу испоручио вештачко ђубриво, које је фактурисао рачуном број 2014-059 од 14.02.2014. године, на износ од 4.039.200,00 динара, а дана 04.03.2014. године, испоручио је вештачко ђубриво које је фактурисао рачуном на износ од 1.262.872,05 динара, тако да потраживање туженог према тужиоцу укупно износи 5.302.072,05 динара. Тужени је дана 26.12.2014. године, сачинио изјаву о пребијању (компензацији), којом је извршено пребијање доспелих међусобних потраживања тужиоца и туженог у износу од 5.295.768,54 динара. Изјава је

потписана и оверена печатом од стране парничних странака. Након што је тужиоцу доставио Изјаву о пребијању од 26.12.2014. године, тужени је сачинио Извод отворених ставки са стањем на дан 31.12.2014. године, у којем је наведено да тужилац по рачуну број 2014-099 од 16.03.2014. године, туженом дугује износ од 6.303,51 динара. Тужилац је дана 19.02.2015. године, без примедби потписа и печатом оверио Извод отворених ставки.

Над тужиоцем је решењем Привредног суда у Сомбору Ст 16/15 од 07.03.2016. године, отворен стечајни поступак у којем тужени није поднео пријаву потраживања. У периоду од 17.12.2012. године, до 25.07.2013. године, рачун тужиоца се налазио повремено у блокади, да би од 29.07.2013. године па до отварања стечајног поступка 07.03.2016. године био у непрекидној блокади. Стечајни управник тужиоца је дописом од 28.03.2016. године који је тужени примио дана 06.04.2016. године обавестио туженог да је над тужиоцем отворен стечајни поступак и позвао га да изврши уплату дуга од 5.295.768,54 динара. Тужени је одбио то да учини са образложењем да је спроведена компензација између странака у датом износу.

На овако утврђено чињенично стање, првостепени суд закључује да предметна компензација није била забрањена, како је то тврдио тужилац, с обзиром да је сачињена у време док је рачун једног од учесника био у блокади, односно да казна за поступање противно забрани измиривања обавеза по основама наведеним у члану 46 став 3 Закона о платном промету упућује на другу санкцију – новчану казну, а не на ништавост правног посла, имајући у виду да је чланом 50. став 1. тачка 5. Закона о платном промету била предвиђена прекршајна одговорност.

Првостепени суд закључује да је спорна Изјава о пребијању број 20/14 од 26.12.2014. године и Извод из отворених ставки на дан 31.12.2014. године од 19.02.2015. године, немају дејство према стечајној маси, а из разлога јер су у конкретном случају испуњени предуслови за побијање правних послова, у смислу члана 119. Закона о стечају, као и посебан услов предвиђен чланом 123. Закона о стечају, који регулише правни институт намерно оштећење поверилаца.

Првостепени суд закључује да је постојала намера оштећења поверилаца, од стране тужиоца у тренутку сачињавања и потписивања изјаве о пребијању и извода отворених ставки, на који начин се обезбеђује намирење потраживања туженог пре осталих поверилаца, чија су потраживања раније доспела, а што туженом није могло остати непознато, с обзиром да је тужилац у том периоду имао неизвршене обавезе према осталим повериоцима у вишемилонском износу по основу привремених наплата, те да подаци о стању дужника у принудној наплати па тако и тужиоца су објављени на сајту НБС и као такви су јавно доступни.

Првостепени суд утврђује да застарелост потраживања стечајног дужника у смислу члана 86. став 2. Закона о стечају, према његовим дужницима настаје даном покретања стечајног поступка и не тече годину дана од дана отварања стечајног поступка. Како је обавеза по утуженом рачуну доспела 25.12.2013. године, а стечајни поступак је отворен дана 07.03.2016. године, застој рачунања застаре трајао је до 07.03.2017. године, па је трогодишњи рок застарелости истекао дана 25.12.2017. године. С обзиром да је тужба поднета 04.10.2017. године, обавеза туженог није застарела. Првостепени суд обавезује туженог и на исплату накнаде за кашњење у испуњавању новчане обавезе у износу од 20.000,00 динара, а у смислу члана 5 и члана 10 став 3 Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама.

Из наведених разлога, првостепени суд одбија компензациони приговор који је тужени истицао, позивањем да је потраживање тужиоца по предметном рачуну већ измирено пребијањем, на основу изјаве о пребијању од 26.12.2014. године.

Одлука првостепеног суда је правилна, али не из разлога које је навео првостепени суд. Наиме, тужилац је био у непрекидној блокади од 29.07.2013. године до дана отварања стечајног поступка, па је неосновано позивање туженог да је предметно потраживање престало путем компензације, на основу изјаве о пребијању од 26.12.2014. године. Неправилан је закључак првостепеног суда да изјава о компензацији од 26.12.2014. године није ништава, с обзиром да је иста у супротности са одредбом члана 46 Закона о платном промету, који је био на снази у периоду сачињавања и потписивања Изјаве о пребијању и Извода отворених ставки. На основу наведене одредбе произилази да правна и физичка лица која обављају делатност могу међусобне обавезе измиривати непосредно, преносом хартија од вредности (став 1), као и уговарањем промене поверилаца, односно дужника у одређеном облигационом односу (асигнација, цесија и др.), пребијањем (компензација) и на други начин, у складу са Законом (став 2), док је ставом 3. прописано да ако су њихови рачуни у тренутку плаћања блокирани ради извршења принудне наплате, правна лица и физичка лица која обављају делатност не могу измиривати новчане обавезе на начин из става I и II овог члана, осим ако другачије није утврђено законом којим се уређује порески поступак. Закон о платном промету изричито не прописује да је ништав правни посао који је закључен супротно одредби члана 46 став 3 Закона, међутим, кад год је правни посао у супротности са императивном нормом закона, то подразумева његову ништавост, а које становиште је заузео и Врховни касациони суд. Свако лице које је у блокади рачуна не може измиривати своје новчане обавезе по сопственом избору поверилаца, већ се потраживања морају намирити према редоследу који је евидентиран на пословном рачуну дужника. Сваки уговор који је закључен противно одредби члана 46. Закона о платном промету је ништав јер је противан овом Закону. Стога је правилна одлука првостепеног суда којом је утврдио да је без дејства према стечајној маси тужиоца изјава о пребијању (компензацији) и извод отворених ставки, с обзиром да је реч о ништавим правним пословима, који не производе правно дејство.

Како је неспорно да је тужилац извршио услугу туженом, за шта је издао рачун број 00980 од 24.12.2013. године у висини од 5.295.768,42 динара, који тужени није измирио, то је одлука првостепеног суда правилна када је обавезао тужиоца на плаћање истог у смислу одредбе чл. 262. Закона о облигационим односима.

Правилна је и одлука којом је обавезан тужилац да плати накнаду за кашњење у испуњавању новчане обавезе у износу од 20.000,00 динара, правилном применом одредбе члана 5 став 1 Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, а наведеном одредбом је прописано да поверилац има право да од дужника захтева накнаду за кашњење у испуњењу новчане обавезе у износу од 20.000,00 динара, за случај да новчана обавеза није измирена у роковима утврђеним одредбама истог Закона. Надаље, чланом 10. став 3. истог Закона прописано је да извршни поверилац у предлогу за извршење има право да захтева накнаду за кашњење у испуњавању новчане обавезе у прописаном износу. У конкретном случају, тужени није измирио главни дуг па тужилац има право да потражује и накнаду због кашњења у испуњавању новчане обавезе.

Правилно је првостепени суд одбио и компензациони приговор, имајући у виду да тужени није поднео пријаву потраживања у стечајном поступку и да је до пребоја

могло доћи само у том поступку, у складу са одредбом члана 82 став 1 и 2 Закона о стечају.

Правилна је и одлука о трошковима поступка донета правилном применом одредби чланова 153 и 154 Закона о парничном поступку, а исти су одмерени правилном применом важеће АТ и ТТ.

Имајући у виду све наведено, применом члана 390 Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

ДЂ/НМ/СС

**ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА**  
**Дејан Ћојбашић, с.р.**

**За тачност отправка**